

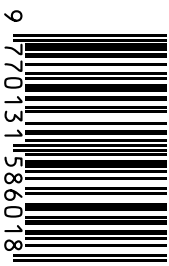
EESTI LOODUS

Loodusharidus
lihtne ja endastmõistetav

Roheline kool
Mida arvame teadusest?
Lunnid ja Wulfi turbasammal

ISSN 0131-5862 (trüki)
ISSN 2226-5692 (võrguväljaanne)

9 770131 586018

70. aastakäik Nr 9, september 2019

www.eestiloodus.ee

- 2 Toimetaja veerg: Piret Pappel**
- 3 Sõnumid**
- 11 EL küsib: vastavad Ragnar Saage ja Eleri Lopp-Valdma**
- 16 Roheline kool**
Sirje Aher tutvustab maailma suurimat keskkonnaharidusvõrgustikku Eco-schools, mille liige on Eesti neljandat aastat
- 20 Kas loodusharidusest peab rääkima? Janika Ruusmaa** mõlgutab mõtteid loodushariduse tutvustamise ja suhtluse teemal: mida teha, et loodusharidus tunduks endastmõistetavana?
- 23 Seened selgeks seenelaagris! Jane Oja, Eveli Otsing ja Kadri Pärtel** kiidavad mükoloogiaühingu seenelaagreid, kus huvilistel on hea võimalus seeni tundma õppida
- 24 Teadusmaailmas toimuv kujundab üha enam tavaarusaamu Andu Rämmer** mõtiskleb teadusliku maailmapildi vastuvõtu ja teaduspõhise ilmavaate tutvustamise tähtsuse üle
- 28 Tartumaa looduskeskuste koostöö ja areng nelja keskuse näitel Martin Tikk** võtab kokku oma bakalaureusetöö tulemused: kuidas läheb Tartumaa neljal looduskeskusel ja mis võiks olla teistmoodi?
- 30 Loodusmaja: Saaremaa ühisgümnaasiumi keskkonnahariduskeskus toetub tugevatele õpetajatele Piret Pappel** on vestelnud Saaremaa looduskeskuse juhi Anne Teigamäega: looduskeskuse olulisim osa on seal töötavad pühendunud õpetajad
- 32 Tööjuhend: Sammaltaimed pakuvad palju pildistamisrõõmu Edgar Karofeld** annab juhiseid, mis moodi pildistada pealtnäha lihtsaid paigalpärsivaid väikevorme: hea pildi saamiseks tuleb ka sambllaliike tunda
- 36 Sada rida Eesti loodusest: Kuidas loodusest rõõmu tunda? Veljo Runnel**
- 38 Üks Eesti paigake: Kodumaa taimede oaas Tartu ülikooli botaanikaaias Juhani Püttsepp** soovib tutvust looduslike taimedega alustada Tartu botaanikaaiast, kus on rajatud esinduslik Eesti taimede osakond

- 40 Poster: Georg Aher**
- 42 Intervjuu: Öuesõpe võib olla ka loodusemuuseumi külastus.** Eesti loodusemuuseumi direktori Asta Tuustiga vestelnud Toomas Kukk
- 48 Reisikiri: Lunnidega Islandilt Mati Rahu ja Kaja Rahu** jagavad muljeid Islandilt ja sealsete „vapilindude“ pildistamise kogemusi
- 52 Aasta sammal: Wulfi turbasammal on metsaliik Kai Vellak** avab aasta sambla bioloogiat ning annab juhiseid, kuidas seda pealtnäha äravahetamiseni sarnast turbasammalt teistest omasugustest eristada
- 56 Matkarada: Reportaaž kadunud jõelt Mait Sepp** jagab muljeid põlevkivi kaevandamise tõttu kadunud jõe kohta: kuiv jõesäng ärgitab mitmesuguseid mõtteid
- 62 Reisilt koos juhusliku voodikaaslasega Toomas Rodima** annab aimu, mil moel teadlased pistavad rinda voodilutikaga
- 64 Eesti vabariigi tormine sajand Ain Kallis** meenutab viimase sajandi äärmuslikke torme, lumesadusid ja mereveetõuse: pole meil sugugi nii tormine piirkond, nagu vahel ise loodame
- 66 Tegutse teadlikult: Looduses eksinud: kuidas vältida ja mida teha Aare Rüütel** jagab kogemusi kadunud inimeste otsimise kohta: üht-teist saame enne loodusesse minekut ka ise ära teha
- 68 Pane tähele: Silmapaistvaid taimi linnumajade läheduses**
- 70 Panin tähele: omapärane lehevaablane vahtral**
- 71 Nuputa: ülesandeid bioloogia- ja geograafiaolümpiaadidelt**
- 72 Raamatud**
- 74 Kroonika**
- 78 Mikroskoop**
- 79 Ristsõna**
- 80 Ajalugu, sünnipäevad**

Tere, kool!

Nende ridade kirjutamise ajal on kooli alguseni jäänud täpselt nädal. Septembris tähistame tarkusepäeva ja koolipinki istuvad jälle nii lapsed kui paljud täiskasvanudki. Seetõttu tundub igati sobilik, et Eesti Looduse septembrinumbris on palju juttu keskkonnanaharidusest.

See on ülimalt mahukas teema ja keegi toimetusest ei julge unistadagi, et ühe ajakirjanumbriga saaks seda ammendatult käsitleda. Proovime anda mõne mõttelõnga sügisõhtuteks, kui puravikud puhastatud, õunakook valmis, pliiaitsid teritatud ja koolikott pakitud.

Tartu loodusmaja juhataja Janika Ruusmaa mõtiskleb oma kirjutises selle üle, kuidas loodusharidust nii-öelda müüa ja kuidas pääseda olukorrast, kus sellega tegelejaid tunneb vaid nende enda kitsas ring. Ta kirjutab, et keskmise eestlase meelest võrdub

keskkonna- ja loodusharidus RMK ja selle matkaradade ning looduskeskustega. See, et loodusharidust saab ka keskkonnaametist, Eesti loodusemuuseumist ja loomaaiast, ei tule tavaliselt pähe. Ometi on meil looduskooli ja keskkonnanahariduse pakujaid päris palju.

Kiire ülevaate Eesti looduskeskustest leiab ka meie ajakirjast. Põhjalikumalt kirjutame Tartumaa looduskeskustest ja Saaremaa ühiskõnnuasi keskkonnanahariduskeskusest. Loomulikult soovime jälgida keskkonnaameti hallatavat veebivärvavat keskkonnanaharidus.ee, mis vahendab Eesti keskkonnanaharidusvõimaluste infot ja pakub ka õppe- materjale.

Samuti tasub endale meelde tule- tada seda, mis mõnikord kipub unu- nema: keskkonnanaharidus pole üks- nes kuiv liikide tundmaõppimine või matkatarkuste kogumine. Kui tunda looduse toimimist ja sellest aru saada, mõistab inimene paremini kogu maailma.

Eesti loodusemuuseumi direktor Asta Tuusti räägib selle kohta nii: „Keskkonnateadlikkuse uurin- gust selgus, et üheksakümmend kaks protsenti vastanutest pidas puitu keskkonnasõbralikuks materjaliks, samal ajal kui üle poolte neist arvas, et puid võib raiuda vaid erandkorras, siis, kui nad on ohtlikud või haiged. See on kujundlik näide selle kohta, et inimestel on puudu loodusteadus- likest põhiteadmistest. Inimene võib teada, et fotosünteesi käigus toode- takse orgaanilist ainet ja hapnikku, aga kas ta mõistab, et see aine ongi toit poes, puit, riided ja ka kütus, mida auto paaki paned.“

Foto: erakog

Piret Pappel

EESTI LOODUS

70. aastakäik Nr 9, september 2019

Toimetuse address:

Baeri maja, Veski 4, 51005 Tartu
e-post eestiloodus@loodusajakiri.ee

Peatoimetaja **Toomas Kukk**
742 1143, toomas.kukk@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Juhan Javois**
5661 0851, juhan.javois@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Katre Palo**
521 8771, katre.palo@loodusajakiri.ee

Toimetaja **Piret Pappel**
piret.pappel@loodusajakiri.ee

Keeletoimetaja **Monika Salo**
monika.salo@loodusajakiri.ee

Küljendaja **Raul Kask**
raul@ww.ee

Väljaandja: MTÜ Loodusajakiri

Endla 3, Tallinn 10122, 610 4105
www.loodusajakiri.ee
www.facebook.com/eestiloodus

Vastutav väljaandja **Riho Kinks**
742 1186, riho.kinks@loodusajakiri.ee

Turundus ja reklaam: **Kaia-Liisa Jõesalu**
742 1143, kaia@loodusajakiri.ee

Tellimine: www.tellimine.ee
617 7717, tellimine@expresspost.ee

Ajakiri ilmub keskkonnanvesteeringute keskuse toetusel

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

© MTÜ Loodusajakiri, Eesti Loodus®, 2019

Summaries of some articles can be found at
our web site www.eestiloodus.ee

Trükitoode
4041 0820

PEFC sertifitseeritud

Käesolev toode on pärit
säästvalt majandatud
metsast ja kontrollitud
allikatest

PEFC

PEFC/19-3-3

www.pefc.ee

Trükitud trükikojas Printall

